

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 29 juni 2017

419/2017

Lag om ändring av polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i polislagen (872/2011) 2 kap. 17 § 4 mom. och 9 kap. 10 § 1 mom. 4 punkten, av dem 2 kap. 17 § 4 mom. sådant det lyder i lag 753/2014, samt
fogas till 9 kap. nya 2 a och 9 a–9 h § samt till 9 kap. 10 § 1 mom. en ny 5 punkt och en ny 6 punkt som följer:

2 kap.

Allmänna befogenheter

17 §

Användning av maktmedel

För att förhindra eller avbryta ett brott som avses i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–7 punkten eller 2 mom. i strafflagen har polisen rätt att med försvarsmaktens bistånd och med iakttagande av lagenom försvarsmaktens handräckning till polisen (781/1980) och lagen om försvarsmakten (551/2007) använda sådan vapenmakt som lämpar sig för polisuppdrag, som är slagkraftigare än användningen av en tjänstemans personliga vapen och som utnyttjar krigsmateriel. För att förhindra eller avbryta ett brott som avses i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–7 punkten eller 2 mom. i strafflagen har polisen rätt att med gränsbevakningsväsendets bistånd och med iakttagande av 77 a–77 d § i gränsbevakningslagen (578/2005) använda sådana maktmedel som avses i 77 a § i den lagen.

9 kap.

Särskilda bestämmelser

2 a §

Andra myndigheters assistans till polisen vid lämnande av internationellt bistånd

När internationellt bistånd lämnas kan en myndighet, på begäran av inrikesministeriet och med samtycke av den stat som begärt bistånd, för utförande av ett uppdrag som hör till polisen ge polisen sådan assistans som den berörda myndigheten har behörighet att ge. Assistans får begäras endast om polisens resurser är otillräckliga för lämnandet av internationellt bistånd eller om det för biståndet behövs specialpersonal eller specialmateriel som polisen saknar.

Den tjänsteman som ger assistans ska följa order och anvisningar av den polisman som leder uppdragets utförande och agera inom ramen för de befogenheter som polismannen i enlighet med 9 e § bemyndigar tjänstemannen att utöva. Den tjänsteman som ger assistans har i ett synnerligen viktigt och brådskande uppdrag rätt att under polismannens uppsikt använda sådana för uppdraget behövliga maktmedel som polismannen med stöd av sina befogenheter bemyndigar tjänstemannen att använda och som med hänsyn till situationen kan anses vara försvarliga. Assistansen kan omfatta sådan användning av vapenmakt som är slagkraftigare än användningen av tjänstemannens personliga vapen, som utnyttjar krigsmateriel och som lämpar sig för polisuppdrag eller sådan användning av maktmedel som avses i 77 a § i gränsbevakningslagen för att förhindra eller avbryta ett brott som avses i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2–7 punkten eller 34 a kap. 1 § 2 mom. i strafflagen, om detta är nödvändigt för att avvärja en överhängande allvarlig fara som hotar ett stort antal människors liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att avvärja faran. I fråga om det civilrättsliga och straffrättsliga ansvaret för den tjänsteman som ger assistans tillämpas vad som föreskrivs i 9 f §. Bestämmelser om militärpersoners civilrättsliga och straffrättsliga ansvar när försvarsmakten ger polisen assistans vid lämnande av internationellt bistånd utfärdas särskilt.

Polisen svarar för den allmänna ledning och samordning av parternas åtgärder som behövs för att assistansen ska kunna utföras tryggt samt för arbetarskyddsarrangemangen.

Inrikesministeriet fattar beslut om sådan begäran om assistans av en annan myndighet som avses i 1 mom. I fråga om beslutsfattandet vid givande av assistans gäller vad som föreskrivs särskilt.

9 a §

Beslutsfattande som avser Prümsamarbete och Atlassarbete

Polisstyrelsen fattar beslut om

1) att inom finskt territorium inleda sådant samarbete (*Prümsamarbete*) som avses i kapitel 5 i rådets beslut 2008/615/RIF om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet, nedan *Prümbeslutet*, och att på begäran av en främmande stat delta i samarbete inom dennas territorium,

2) att lämna bistånd av särskilda insatsgrupper till en annan medlemsstat enligt rådets beslut 2008/617/RIF om förbättrat samarbete i krissituationer mellan Europeiska unionens medlemsstaters särskilda insatsgrupper, nedan *Atlasbeslutet*, eller att begära sådant bistånd av en annan medlemsstat.

Polisstyrelsen ska utan dröjsmål underrätta inrikesministeriet om att samarbete som avses i 1 mom. har blivit aktuellt och om ett beslut om att inleda samarbete. Inrikesministeriet kan fatta beslut om att fortsätta eller avsluta påbörjat samarbete eller bistånd.

Ett beslut om att inleda Prümsamarbete eller om att lämna eller begära sådant bistånd som avses i Atlasbeslutet fattas av inrikesministeriet, om ärendet är av särskild betydelse för Finlands inre säkerhet.

Det som föreskrivs i 1–3 mom. om beslutsfattande tillämpas också på inledande av samarbete som sker med stöd av artiklarna 17, 25 och 27 i fördraget mellan Konungariket Belgien, Förbundsrepubliken Tyskland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Storbritannien och Nordirland, Konungariket Nederländerna och Republiken Österrike om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism, gränsöverskridande brottslighet och olaglig migration (FördrS 53 och 54/2007), nedan *Prümfördraget*.

Vad som föreskrivs om beslutsfattandet i 1–4 mom. tillämpas om inte annat följer av lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd (418/2017).

9 b §

Lämnande eller mottagande av internationellt bistånd i andra situationer

Polisen är ansvarig myndighet vid lämnande och mottagande av internationellt bistånd som omfattas av polisens verksamhetsområde.

Om inte något annat följer av någon annan lag, Europeiska unionens lagstiftning eller en internationell överenskommelse som är bindande för Finland, kan inrikesministeriet på begäran av en främmande stat fatta beslut om lämnande av annat bistånd som omfattas av polisens verksamhetsområde än sådant som avses i 9 a § till den stat som begär bistånd. Inrikesministeriet kan på motsvarande sätt av en främmande stat begära bistånd som omfattas av polisens verksamhetsområde. I beslutet ska innehållet i biståndet, tjänstemännens befogenheter och de vapen, den ammunition, de maktmedelsredskap och den övriga utrustning som är tillåten för tjänstemännen anges. Närmare bestämmelser om beslutets innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bistånd som omfattas av polisens verksamhetsområde och som avses i 2 mom. kan lämnas eller begäras när det är fråga om upprätthållande av allmän ordning och säkerhet, brottsbekämpning, avvärjande av hot om terrorism eller avvärjande av omedelbar fara för människors liv eller hälsa, eller om lämnandet av eller begäran om bistånd är motiverat på grund av ett hot mot Finlands, den biståndsbegärande statens eller Europeiska unionens inre säkerhet.

9 c §

Befogenheter för främmande staters tjänstemän vid Prümsamarbete och Atlassarbete inom finskt territorium

När en behörig tjänsteman från en främmande stat deltar i verksamhet som avses i artiklarna 17 och 18 i Prümbeslutet, artiklarna 17, 25 och 27 i Prümfördraget eller artikel 3 i Atlasbeslutet, har tjänstemannen rätt att inom finskt territorium i enlighet med order och anvisningar av en finsk polisman utöva en polismans sådana befogenheter som en finsk polisman med stöd av sina befogenheter anvisar tjänstemannen. Den främmande statens behöriga tjänsteman har rätt att under en finsk polismans uppsikt använda sådana maktmedel som polismannen med stöd av sina befogenheter anvisar tjänstemannen.

Det som i 1 mom. föreskrivs om en finsk polisman ska också tillämpas på en finsk gränsbevakningsman eller tullman som leder i det momentet avsedd verksamhet som sker med stöd av Prümbeslutet.

Med samtycke av den utsändande staten kan en behörig tjänsteman som deltar i en främmande stats verksamhet enligt 1 mom. beviljas rätt att inom finskt territorium bära vapen, ammunition samt andra maktmedelsredskap och annan utrustning.

En behörig tjänsteman från en främmande stat har rätt att använda ett maktmedelsredskap endast om en finsk polisman, eller i fråga om verksamhet som avses i Prümbeslutet även en gränsbevakningsman eller tullman, inom ramen för sina befogenheter bemyndigar den behöriga tjänstemannen till det i ett enskilt fall.

På främmande staters behöriga tjänstemän som med bemyndigande av en finsk tjänsteman använder maktmedel eller tar till nödvärn tillämpas 2 kap. 17 § 1 och 2 mom. Bestämmelser om excess vid användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen. Bestämmelser om excess i nödvärn finns i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i strafflagen.

9 d §

Ställningen i andra situationer för främmande staters tjänstemän inom finskt territorium

När en främmande stats tjänsteman inom finskt territorium deltar i bistånd som inlett med stöd av 9 b §, tillämpas på tjänstemannens befogenheter det som föreskrivs i 9 c §.

En främmande stats tjänsteman kan med samtycke av den utsändande staten beviljas rätt att bära sin nationella uniform vid lämnande av bistånd.

En främmande stats tjänsteman som på begäran av Finland bistår polisen inom finskt territorium jämställs med finska tjänstemän när det gäller brott som tjänstemannen begått eller utsatts för, och omfattas av den lagstiftning om tjänsteförhållanden som tillämpas i tjänstemannens egen stat.

Vad som i lag föreskrivs om statens skyldighet att ersätta skada som orsakats av en tjänsteman, ska också tillämpas på skada som en främmande stats myndighet orsakat i samband med bistånd till polisen som den på Finlands begäran lämnat inom finskt territorium.

Bestämmelserna i 1–4 mom. tillämpas om inte något annat följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Finland eller av Europeiska unionens lagstiftning.

9 e §

Polismäns befogenheter vid lämnande av internationellt bistånd

När en polisman utför ett i denna lag avsett tjänsteuppdrag utanför finskt territorium, ska samma bestämmelser som tillämpas i fråga om tjänsteuppdrag som utförs i Finland tillämpas på polismannens befogenheter. Polismannens befogenheter kan dock inte överstiga de befogenheter som ges polismannen av den stat som tar emot biståndet.

När en polisman utför ett uppdrag utanför finskt territorium med stöd av lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004), ska den lagen tillämpas på polismanens befogenheter.

9 f §

Polismäns civilrättsliga och straffrättsliga ansvar vid lämnande av internationellt bistånd

På en polisman som utanför finskt territorium utför ett i denna lag avsett tjänsteuppdrag tillämpas de bestämmelser som gäller polismäns civilrättsliga och straffrättsliga ansvar, om inte något annat följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Finland eller av Europeiska unionens lagstiftning.

9 g §

Polismäns rättsliga ställning vid lämnande av internationellt bistånd

På en polismanns tjänsteplikt och rättigheter när polismannen utför ett i denna lag avsett tjänsteuppdrag utanför finskt territorium tillämpas samma bestämmelser och föreskrifter som gäller för tjänsteuppdrag som utförs i Finland.

På en polisman som deltar i uppdrag som avses i 9 a och 9 b § tillämpas lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016).

9 h §

Akrediteringsdokument

Polisstyrelsen ska till en sådan tjänsteman från en främmande stat som i Finland deltar i lämnande av bistånd enligt 9 a och 9 b § utfärda ett tidsbestämt akrediteringsdokument, av vilket tjänstemannens befogenheter framgår. Akrediteringsdokumentet ska dessutom innehålla tjänstemannens namn, nationalitet, tjänsteställning och fotografi. Tjänstemannen ska medföra akrediteringsdokumentet och på begäran visa upp det. Akrediteringsdokumentet ska lämnas tillbaka till Polisstyrelsen när lämnandet av bistånd har upphört.

419/2017

10 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet kan bestämmelser utfärdas om

4) anmälningar och utredningar om utövande av befogenheter enligt internationella överenskommelser,

5) de behöriga myndigheter och tjänstemän som avses i Prümbeslutet och Prümfördraget samt nationella kontakt- och samordningsställen,

6) innehållet i de genomförandebestämmelser som avses i artikel 1 i Atlasbeslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

Helsingfors den 28 juni 2017

Republikens President

Sauli Niinistö

Inrikesminister Paula Risikko